

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності

Матеріали
IX Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

4 грудня 2025 року

Херсон

УДК 37.018
Т 33

Редакційна колегія:

Жорова І. Я. – доктор педагогічних наук, професор;

Кузьменко В. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Слюсаренко Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Кохановська О. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Одайник С. Ф. – доктор філософії, доцент.

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (4 грудня 2025 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. 380 с.

Збірник містить матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності». У працях авторів розглянуто теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності в умовах суспільних трансформацій і глобальних викликів; стратегії управління закладами освіти в період воєнного стану та повоєнного відновлення; професійний і особистісний розвиток педагогічних та управлінських кадрів у системі неперервної освіти й сучасних освітніх практик; цифрову трансформацію систему освіти й управління на основі інновацій, освітньої аналітики та технологій штучного інтелекту; освіту як простір формування цінностей, громадянської відповідальності, патріотизму; міжнародну співпрацю та інтеграційні процеси у сфері освіти і науки.

УДК 37.018

Статті подано в авторській редакції. Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

© **КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025**

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗМІСТ

Баштанікова А. А., Водяна В. О. Методи гри та театралізації в процесі аналізу музичних творів з учнями початкових класів	8
Бела О. В. Цифровізація управління якістю в ЗЗСО у вимірі можливостей, ризиків та управлінських рішень	11
Беспарточна О. І. Сучасні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти в Україні та Німеччині	14
Біла Л. В. Професійне зростання педагога в часи війни: від викликів до можливостей	18
Білаковський О. І. Формування SOFT SKILLS компетентностей студентської молоді як чинник розвитку громадянської відповідальності та ціннісних орієнтацій в освітньому просторі	21
Близнак М. М., Підгорний К. О. Використання сучасних інформаційних технологій для підготовки фахівців професійної освіти	24
Боднар О. С., Шевчик Б. В. Алгоритм процесу формування управлінської компетентності майбутніх менеджерів в умовах воєнного стану	30
Болотникова Т. Г. Навчально-методичне забезпечення фізкультурної освіти на початку ХХІ ст.	33
Бохонько Є. О., Ластовецький О. М. Використання новітнього обладнання та технологій у ремонті колісних транспортних засобів як чинник професійного розвитку педагогічних кадрів у системі неперервної освіти	36
Бохонько Є. О., Михайлов С. В. Впровадження інноваційних методів діагностики автомобілів із використанням сучасного обладнання як чинник оновлення змісту навчальних програм та розвитку педагогічних кадрів у системі неперервної освіти	38
Браїло Ю. В. Цифрова трансформація управління фізкультурно-оздоровчим процесом у закладах дошкільної освіти засобами інноваційних технологій	41
Бурім О. В. Педагогічна стійкість у часи невизначеності: практики ресурсної комунікації	43
Валькова О. Б., Водяна В. О. Виховний потенціал сучасних українських пісень для дітей у формуванні національної ідентичності учнів початкової школи ..	46
Вархов Н. Р., Водяна В. О. Використання засобів графічного моделювання форми у навчанні музичному сприйманню учнів молодшого шкільного віку	48
Вархов С. Р., Водяна В. О. Внесок Я. Степового у розвиток вокальної та інструментальної музики для дітей як джерело репертуару для початкової школи	51
Vasylenko O. M. Concept of formation of professional orientation in students of socio-economic specialties in the process of continuous training	53
Возна В.В., Водяна В. О. Художньо-стильові особливості українського пісенного репертуару для учнів початкових класів: критерії добору і методи вивчення	55
Волч І. Р., Михайлишин Г. І., П'ятковський Т. І. Особливості застосування кейс-методу при підготовці фахівців медичного профілю	58
Гавришак Г. Р., Уруський А. В. Історичні аспекти формування перших закладів технічної освіти в Європі	60
Гальчинський В. В., Дембіцька С. В. Особливості розвитку SOFT SKILLS майбутніх фахівців іт-спеціальностей засобами цифрових освітніх платформ в умовах прискореної глобальної трансформації	64

МЕТОДИ ГРИ ТА ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ АНАЛІЗУ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Музичне мистецтво в початковій школі є невід'ємною складовою освітнього процесу, що сприяє гармонійному розвитку особистості дитини. Воно формує естетичне сприйняття, емоційний інтелект і творчий потенціал. Однак, з огляду на психологічні особливості молодшого шкільного віку, що характеризується наочно – образним мисленням та емоційною чутливістю, традиційні методи викладання, які базуються переважно на теоретичному аналізі, часто виявляються малоефективними. Замість того, щоб занурити дитину у світ звуків, вони можуть звести процес до нудного, формального запам'ятовування.

Саме тому в сучасній педагогіці дедалі більшої актуальності набуває використання ігрових та театралізованих методів, які дозволяють трансформувати складний аналіз музичного твору в захопливу, динамічну та емоційно насичену діяльність. Ці методи не просто ілюструють зміст твору; вони стають потужним інструментом пізнання, завдяки якому дитина може досліджувати, експериментувати та виражати своє особисте ставлення до музики. Такий підхід стимулює розвиток слухової уваги, почуття ритму, тембрового та динамічного слуху, а також сприяє формуванню уяви, креативності та комунікативних навичок.

Метою даної публікації є дослідження функцій гри та театралізації у процесі аналізу творів дитячого музичного репертуару, а також розробка конкретних методичних прикладів їх застосування на уроках музичного мистецтва в початковій школі, орієнтованих на досягнення високих освітніх результатів.

Ігрова та театралізована діяльність є природними формами існування дитини. Класики педагогічної науки підкреслювали, що гра є провідною діяльністю дитини, яка сприяє її всебічному розвитку та формує основи для подальшого навчання. Так, Л. С. Аристова у своєму посібнику детально розглядає психолого-педагогічні засади формування музичних умінь молодших школярів, акцентуючи увагу на ролі емоційного переживання та творчої гри в оволодінні музикою [1]. За переконанням О. М. Олійник, театральна-ігрова діяльність сприяє всебічному розвитку особистості дитини та формує її творчі здібності [2]. О. В. Лобач у своїх методичних рекомендаціях пропонує систему практичних ігор, спрямованих на розвиток музичного слуху, почуття ритму та художньо-естетичного сприйняття, які можна ефективно використовувати під час аналізу дитячого музичного репертуару [3]. К. М. Малицька зазначає, що музично-дидактичні ігри збагачують дітей новими враженнями, розвивають ініціативу та самостійність [4].

---

* © *Баштанікова А. А., Водяна В. О.*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Застосування ігрових та театралізованих методів виконує кілька ключових функцій, що є вирішальними для ефективного аналізу музики:

Функція спрощення та конкретизації. Музика є абстрактним видом мистецтва. Такі поняття, як «мажор» чи «мінор», «crescendo» чи «diminuendo», є складними для усвідомлення без конкретних асоціацій. Гра допомагає перевести ці абстракції в зрозумілі образи: швидкий темп може бути «кроком маленьких мишенят», а повільний – «повільною ходою слона». Театралізація дозволяє прив'язати ці музичні елементи до конкретних персонажів та їхніх дій, що значно полегшує запам'ятовування.

Функція емоційного залучення. Завдяки грі, музичний аналіз стає емоційно насиченим. Коли дитина не просто слухає музику, а розіграє її, вона емоційно переживає події. Це сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та допомагає відчути настрої твору. Гра викликає позитивні емоції, що є ключовою умовою для успішного навчання.

Функція фізичного вираження. Музика має руховий характер. Використання ігрових рухів, пластики та імпровізованого танцю допомагає дитині відчути ритм, пульсацію та динаміку музики. За допомогою цього молодші школярі краще можуть виразити свої враження від прослуханого, що, у свою чергу, сприяє розвитку рухової координації, музично-ритмічних навичок та пластичної виразності.

Функція соціалізації. Колективні ігри та театралізовані постановки є чудовим засобом для розвитку комунікативних навичок. Вони сприяють взаємодії між дітьми, розвивають навички співпраці, вміння слухати та розуміти один одного. Завдяки спільним ігровим діям, учні вчаться працювати в команді та досягати спільної мети.

Для ефективного використання гри та театралізації доцільно застосовувати такі методичні прийоми:

- створення ігрових сюжетів – діти аналізують музику через вигадування історій відповідно до характеру твору;
- рольові ігри – учні отримують ролі персонажів чи музичних інструментів;
- пластичне інтонування – передача музичного змісту через рухи, жести, міміку;
- інсценізація музичних творів – створення міні-вистав, де музика стає основою для дій і діалогів;
- використання атрибутів (маски, іграшки, костюми) – візуалізація музичних образів.

Розглянемо конкретні методичні прийоми, які можна застосувати на уроках музичного мистецтва, де основними темами є пісні про тварин та природу.

1. Аналіз динаміки та тембру: пісня «Киця-мура» (для учнів 1 класу). **Музичний матеріал:** українська народна пісня – забавлянка «Киця-мура». **Завдання:** ознайомити учнів із поняттям динаміки (тихо – *piano*, голосно – *forte*) та тембру (ніжне, м'яке «муркотіння» котика). **Театралізована гра:** учні поділяються на дві групи –

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

«мишенята» і «котик». Коли звучить тиха музика (piano), мишенята «виходять» на пошуки сиру. Коли музика стає гучною (forte), вони миттю «ховаються», а котик починає «шукати» їх. *Аналіз:* після гри вчитель запитує: «чому мишенята ховалися, коли музика звучала гучно?». Учні відповідають: «Бо котик міг би їх почути!». Таким чином діти засвоюють, що гучність допомагає створювати настрій та змінювати сюжет гри.

2. Аналіз темпу та характеру: пісня «Грицю, Грицю, до роботи» (для учнів 2 класу).

Музичний матеріал: жартівлива українська народна пісня «Грицю, Грицю, до роботи». *Завдання:* ознайомити учнів із поняттями «темп» (швидкий, повільний) і «характер» (жвавий, лінивий). *Ігрова діяльність:* учні виконують ролі «працівників» і «Гриця». Поки музика звучить у швидкому темпі, вони енергійно виконують рухи – «працюють». Коли музика стає повільною, діти починають лінуватися: повільно махають руками, зітхають, «дрімають». *Аналіз:* після вправи вчитель запитує: «Чому «працівники» рухаються швидко, а Гриць – ліниво?». Діти відповідають: «Бо музика змінювала темп! Спочатку музика звучить бадьоро, швидко, а коли Гриць відповідає – ліниво, сповільнено». Таким чином учні вчать розрізняти темп і його вплив на характер музики.

3. Аналіз музичної форми та інструментальних тембрів: пісня «Веселий музикант» А. Філіпенка (для учнів 3 класу). *Музичний матеріал:* пісня ««Веселий музикант» А. Філіпенка у виконанні з інструментальним супроводом. *Завдання:* визначити повторювані частини твору (музична форма) та ознайомитися з тембрами різних інструментів. *Театралізація:* учитель розповідає, що «веселий музикант» грає на скрипці, і всі діти рухами зображають веселу ходу чи танок. Коли музика звучить на іншому інструменті (наприклад, барабан), діти змінюють рухи відповідно: легкі стрибки для балалайки, повільні сильні кроки для барабана. *Аналіз:* вчитель запитує: «який інструмент звучав, коли ви стрибали?». Діти відповідають: «Скрипка!». «А коли йшли повільно і важко?» – «барабан!». Так учні засвоюють, що музичні інструменти мають різний тембр, а форма пісні може повторюватися.

Використання ігрових та театралізованих прийомів на уроках музики забезпечує не лише глибоке та усвідомлене засвоєння навчального матеріалу, а й викликає стійкий інтерес до музичного мистецтва в цілому. Ці методи є надзвичайно важливими для сучасної освітньої практики, яка орієнтована на формування ключових компетентностей, що виходять за межі традиційних знань. Отже, інтеграція гри та театралізації в навчальний процес є обов'язковою умовою для формування естетично розвиненого, творчого та свідомого покоління. Роль вчителя в цьому процесі полягає в тому, щоб виступати не лише як транслятор знань, а як організатор творчої, ігрової діяльності, яка допоможе кожній дитині розкрити свій музичний та творчий потенціал.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аристова Л. С. Методика музичного навчання та виховання: навч.-метод. посібник. Миколаїв: Іліон, 2018. 404 с. <https://files.znu.edu.ua/files/>.
2. [Bibliobooks/Inshi74/0055330.pdf](https://bibliobooks.inshi74/0055330.pdf).
3. Олійник О. М. Театральна-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Волощук В. О., 2017. 163 с. <https://surli.li/pdmtwq>.
4. Лобач О. В. Музично-дидактичні ігри в початковій школі. Мистецтво та освіта. 2017. № 2. С. 18–24.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mtao_2017_2_6.
5. Малицька К. М. Роль музично-дидактичних ігор у розвитку дошкільнят. URL: <https://33.zdo.zhitomir.ua/rol-muzichno-didaktichnih-igor-u-rozvitku-doshkilnyat/>.

Бела О. В.*

**ЦИФРОВІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ЗЗСО У ВИМІРІ
МОЖЛИВОСТЕЙ, РИЗИКІВ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ**

Трансформаційні процеси, що відбуваються в українській освіті, актуалізують потребу в оновленні підходів до управління якістю освіти на рівні закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) [3; 4]. В умовах воєнного стану, гібридних форматів навчання, посилення автономії закладів та переходу до цифрового освітнього середовища особливого значення набуває цифровізація управлінських процесів. Вона розглядається не лише як інструмент оптимізації організаційної роботи, а як чинник модернізації управління якістю освіти, розширення можливостей для моніторингу, аналітики, прогнозування та ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

У межах представленого матеріалу окреслено потенціал цифровізації для підвищення ефективності системи управління якістю освіти в школі, визначено основні ризики її впровадження та обґрунтовано управлінські рішення, необхідні для побудови якісно нового цифрового управлінського середовища [2].

Цифровізація управління якістю освіти в ЗЗСО охоплює комплекс технологічних та організаційних рішень, спрямованих на автоматизацію управлінських процесів, аналітичне опрацювання освітніх даних та створення умов для прийняття ефективних управлінських рішень. У сучасній школі цифровізація проявляється у трьох взаємопов'язаних напрямках:

1) цифровізація документообігу й управлінських процедур (електронні платформи, електронні журнали / щоденники, освітні інформаційні системи, сервіси збору даних тощо);

2) цифровізація моніторингу якості освіти (аналітичні панелі, електронні опитування, інструменти збору педагогічних напрацювань);

3) цифровізація комунікації в управлінській системі ЗЗСО (корпоративні середовища, сервіси взаємодії, цифрові канали інформування) [1; 6].

---

* © **Бела О. В.**